

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету)

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

(вказіть назву навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова, вибіркова)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта
(назва програми)

Спеціальність 013 Початкова освіта
(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший бакалаврський
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/

факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти Прокоп І.С., кандидат педагогічних наук, асистент кафедри педагогіки та методики початкової освіти Косташук О.І.

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) http://elemed.chnu.edu.ua/?page_id=11

Контактний тел. 0509618506

E-mail: o.kostaschuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=281>

Консультації
Очні консультації: понеділок 14.30-15.30
Онлайн-консультації: середа 15.00-16.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» є нормативною дисципліною зі спеціальності 013 «Початкова освіта» для здобувачів вищої освіти першого бакалаврського рівня, яка викладається в I семестрі в обсязі 4 кредити. Викладання даного курсу спрямоване на зорієнтування студентів щодо змісту педагогічної діяльності, її сутності та ролі в сучасному суспільстві, розкриття шляхів оволодіння професійною діяльністю вчителя. Відповідно, здобувачі вищої освіти отримують можливість здобути ґрунтовні знання, виробити практичні вміння та навички, необхідні для успішного оволодіння майбутньою професійною діяльністю – вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти (Нової української школи).

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні засади підготовки фахівців педагогічної освіти
2. Педагогічна професія і особистість учителя

У першому модулі розглянуто зміст вищої педагогічної освіти як структурної ланки освіти України, розкрито особливості організації освітнього процесу у сучасному закладі вищої освіти, проаналізовано основні аспекти діяльності Нової української школи.

У другому модулі студенти вивчають особливості педагогічної професії та діяльності вчителя початкових класів, знайомляться з особливостями професійного становлення майбутнього педагога.

2. **Мета навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності»** – зорієнтувати студентів щодо змісту педагогічної діяльності, її сутності та ролі в сучасному суспільстві, розкрити шляхи оволодіння професійною діяльністю вчителя.

3. Основними завданнями курсу «Вступ до спеціальності» є:

- ознайомити студентів зі змістом педагогічної діяльності;
- розкрити соціальну значущість педагогічної професії, її місце та роль в сучасному суспільстві;
- сформувати загальне уявлення про особливості організації освітнього процесу у закладі вищої освіти;
- проаналізувати роль самовиховання і самоосвіти у формуванні особистості майбутнього педагога;
- орієнтувати студентів до самостійної педагогічної творчості, самостійності, дослідницької діяльності;
- сприяти адаптації студентів до особливостей навчання у вищій школі.

4. Пререквізити. «Загальні основи педагогіки та історія її розвитку».

5. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями**:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

Програмні результати навчання:

ПР-01 Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-16 Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

Після вивчення курсу студент повинен

знати:

- систему вищої педагогічної освіти в Україні, її організаційну основу і структуру;
- завдання вищої педагогічної школи та функції вчителя;
- принципи та основні форми організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, права та обов'язки студентів;
- види навчальних занять, наукової роботи студентів, види педагогічної практики;
- основні положення навчального плану напряму підготовки, перспективу вивчення навчальних дисциплін, розподіл часу на виконання завдань навчального плану;
- концептуальні засади Нової української школи;
- структуру професійної самоосвіти та самовиховання майбутнього вчителя.

вміти:

- діагностувати власні здібності та здібності інших студентів до навчальної діяльності;
- обирати методи, форми та засоби самовдосконалення для організації ефективної навчальної діяльності;
- аналізувати навчальну літературу, володіти навичками опрацювання змісту навчального матеріалу, робити висновки та узагальнення на основі опрацювання літературних джерел, вміти користуватися періодичними виданнями, знаходити необхідну літературу відповідно до проблеми, що вивчається;
- раціонально організовувати навчальний час згідно умов та вимог освітнього процесу;
- конспектувати зміст лекцій, вибирати оптимальні шляхи підготовки до практичних і семінарських занять;
- адаптуватися до умов навчання у ЗВО, специфіки його організації, видів контролю та оцінювання результатів діяльності;
- аналізувати результати власної навчальної діяльності, здійснювати корекцію, формувати у себе педагогічне мислення, професійні переконання.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	4	120	30	-	30	-	60	-	залік
Заочна	1	1	4	120	10	-	-	-	110	-	залік

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ											
Тема 1 Мета, завдання курсу «Вступ до спеціальності»	10	2	2			6	10	1				9
Тема 2 Вища педагогічна освіта як структурна ланка системи освіти України	10	2	2			6	10	1				9
Тема 3 Зміст та організація освітнього процесу у сучасному закладі вищої освіти	10	4	4			2	10	1				8
Тема 4 Самостійна та індивідуальна робота студента у системі підготовки до педагогічної діяльності	10	4	4			2	10	1				9
Тема 5 Педагогічна практика в системі професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів	10	2	2			6	10	1				9
Тема 6 Початкова школа – основне місце професійної діяльності майбутнього вчителя	10	2	2			6	10	1				9
Разом за ЗМ 1	60	16	16			30	60	6				53

Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. ПЕДАГОГІЧНА ПРОФЕСІЯ І ОСОБИСТІСТЬ УЧИТЕЛЯ											
Тема 1 Загальна характеристика педагогічної професії	10	2	2			6	10	–				10
Тема 2 Педагогічна діяльність, особливості її організації	10	2	2			6	10	1				10
Тема 3 Вчитель як суб'єкт педагогічної діяльності	10	4	4			2	10	1				9
Тема 4 Педагогічна культура вчителя	10	2	2			6	10	1				9
Тема 5 Професійне становлення особистості педагога	10	2	2			6	10	–				10
Тема 6 Професійна самоосвіта та самовиховання майбутнього вчителя	10	2	2			6	10	1				9
Разом за ЗМ 2	60	14	14			30	60	4				57
Усього годин	120	30	30			60	120	10				110

3.2.1. Теми семінарських або практичних, або лабораторних занять

№	Назва теми
1	Мета, завдання курсу «Вступ до спеціальності» - Загальні засади курсу «Вступ до спеціальності». - Основні завдання курсу
2	Вища педагогічна освіта як структурна ланка системи освіти України - Вища освіта України – загальні орієнтири її розвитку. - Підготовка фахівців початкової освіти в ЗВО.
3	Зміст та організація освітнього процесу у сучасному закладі вищої освіти - Характеристика основних форм організації навчання у ЗВО. - Контроль та оцінювання як важливі складові освітнього процесу у вищій школі. Види, форми та методи контролю. - Учасники освітнього процесу: студент-викладач. Права та обов'язки студентів.
4	Самостійна та індивідуальна робота студента у системі підготовки до педагогічної діяльності - Організація самостійної роботи студентів, її основні типи. - Раціональна організація навчальної праці студента - Робота студентів із навчальною літературою. Основні правила конспектування - Режим індивідуальної праці та відпочинку студента - Планування студентом самостійної навчальної діяльності
5	Педагогічна практика в системі професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів - Педагогічна практика як складова професійної підготовки

	<p>майбутніх учителів.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Програма практичної діяльності студентів у процесі навчання. - Основні види та особливості педагогічної практики студентів напряму підготовки «Початкова освіта».
6	<p>Початкова школа – основне місце професійної діяльності майбутнього вчителя</p> <ul style="list-style-type: none"> - Концептуальні засади нової української школи. - Мета і головні компоненти Концепції нової української школи. - Особливості організації освітнього процесу в школі I ступеня згідно з новою структурою. - Нові ролі і завдання вчителя в контексті сучасних змін.
7	<p>Загальна характеристика педагогічної професії</p> <ul style="list-style-type: none"> - Виникнення, становлення професії вчителя. - Значення педагогічної професії для суспільства, її особливості. - Педагог і особистість дитини. Система відносин «учитель-учень». - Своєрідність педагогічної професії.
8	<p>Педагогічна діяльність, особливості її організації</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність поняття «педагогічна діяльність», зміст, мета, основні види. - Структура, функції педагогічної діяльності. - Особливості педагогічної діяльності вчителя початкової освіти.
9	<p>Вчитель як суб'єкт педагогічної діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Я концепція вчителя» та особливості її формування. - Гуманістична спрямованість особистості вчителя. - Професійні та особистісні якості вчителя.
10	<p>Педагогічна культура вчителя</p> <ul style="list-style-type: none"> - Соціальна значущість педагогічної культури - Основні складові педагогічної культури вчителя - Рівні педагогічної культури
11	<p>Професійне становлення особистості педагога</p> <ul style="list-style-type: none"> - Фактори, що визначають вибір професії, класифікація мотивів вибору професії. - Основи і компоненти професійної орієнтації на вчительську професію. - Сутність і типи професійного самовизначення.
12	<p>Професійна самоосвіта та самовиховання майбутнього вчителя</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність понять самоосвіта та самовиховання, їх складові. - Самовиховання студента як важлива складова професійного становлення. - особливості складання програми професійного самовиховання.

3.2.2. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	<p>Написати твір-роздум на одну із запропонованих тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Мій ідеал учителя»; • «Мій улюблений учитель»; • «Учитель ХХІ століття. Яким він має бути?»;

	«Учителі, які вплинули на мою долю»
2	Зробити порівняльну характеристику педагогічних систем А. С. Макаренка та В. О. Сухомлинського (з глибоким аналізом творів «Педагогічна поема» та «Серце віддаю дітям»).
3	Дослідити історію розвитку школи, в якій проходило здобуття загальної середньої освіти з розробкою презентації.
4	Провести соціологічне опитування на теми: - «Учитель очима учнів»; «Учитель очима батьків»

3.2.3. Самостійна робота

№	Назва теми
1	Вища педагогічна освіта як структурна ланка системи освіти України - Скласти таблицю «Система вищої педагогічної освіти України». - Ознайомитися зі специфікою організації навчально-виховного процесу в різних типах вищих навчальних закладів (за вибором). - Підготувати реферативне повідомлення про сутність вищої педагогічної освіти в країнах світу (за вибором). - Окреслити перспективи власної фахової освіти у вигляді перспективного плану. - Опрацювати й занотувати основні положення Концепції педагогічної освіти в Україні. - На основі історичного екскурсу підібрати назви, якими позначали навчальні заклади для підготовки вчителів. Оформити їх у вигляді таблиці – довідки. - Підготувати реферат на одну із тем: «Історія педагогічної освіти в Україні», «Історія педагогічної освіти на Буковині».
2	Зміст та організація освітнього процесу у сучасному закладі вищої освіти - Розробити опорні схеми до теми. - Підготувати реферат на тему «Розвиток форм організації навчального процесу у вищій школі». - Опрацювати «Положення про систему контролю та оцінювання знань студентів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (Чернівці, 2006) (див. «Індивідуальний план студента»).
3	Самостійна та індивідуальна робота студента у системі підготовки до педагогічної діяльності - Скласти памятку «Як розвивати свою пам'ять?» - Написати рецензію або анотацію на одну з прочитаних книг або статей - Скласти хронологію робочого дня.
5	Педагогічна практика в системі професійної підготовки

	<p align="center">майбутнього вчителя початкових класів</p> <ul style="list-style-type: none"> - Провести фрагмент соціологічного опитування студентів 2-5 курсів на тему «Мої враження від педагогічної практики». - Результати оформити у вигляді письмової роботи «Ефекти педагогічної практики: досвід старшокласників». - Розкрийте сутність педагогічної практики як складової професійної підготовки майбутніх учителів. - Проаналізуйте основні завдання і функції педагогічної практики. <ul style="list-style-type: none"> - На основі ознайомлення з навчальним планом назвіть види педагогічної практики, передбачені для напряму «Початкова освіта». Визначте особливості організації практики на Вашій спеціальності.
6	<p align="center">Початкова школа – основне місце професійної діяльності майбутнього вчителя початкової освіти</p> <ul style="list-style-type: none"> - Опрацювати тексти Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепції загальної середньої освіти. Законспектувати основні положення щодо школи I ступеня. - Підібрати психологічні методики діагностики готовності дітей до навчання у школі. - Законспектувати працю Й.Г.Песталоцці «Як Гертруда вчить своїх дітей». Визначити ідеї, актуальні для сучасної вітчизняної педагогіки.
7	<p align="center">Загальна характеристика педагогічної професії</p> <ul style="list-style-type: none"> - Скласти хронологічну таблицю «Етапи становлення професії вчителя». - Скласти покажчик публікацій про вчителя в українських педагогічних журналах. - Підібрати вислови з народної педагогіки про школу і вчителя, прокоментувати їх. - Написати газетну замітку на тему «Професія вчителя: «за» і «проти». Використати вислови відомих діячів про вчителя. - Підготувати публічний виступ «Я і моя професія». - Провести опитування «Чи престижна в Україні професія вчителя?»
8	<p align="center">Педагогічна діяльність, особливості її організації</p> <ul style="list-style-type: none"> - Який вплив здійснює педагогічна діяльність на особистість самого вчителя? - Чи погоджуєтесь з твердженням, що педагогічна діяльність є процесом постійної творчості. Обґрунтуйте. - Чи є відмінності в реалізації функцій педагогічної діяльності вихователем, учителем, викладачем? - Які фактори впливають на визначення мети професійної педагогічної діяльності? - На основі аналізу функцій педагогічної діяльності конкретизуйте спектр посад і професійних ролей, які може займати і виконувати педагогічний працівник. - Провести діагностику на схильність до педагогічної професії. - Розробити опорну схему «Функції педагогічної діяльності».
9	<p align="center">Вчитель як суб'єкт педагогічної діяльності</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Написати твір-роздум «Якого вчителя чекають сьогодні в школі?» - Скласти порівняльну характеристику «Сучасний вчитель і дидакал братської школи». - Визначте десять найважливіших, на вашу думку, професійних якостей педагога. Чому саме такі якості ви вважаєте найважливішими для педагога? Сплануйте шляхи формування таких якостей у себе.
10	<p align="center">Педагогічна культура вчителя</p> <ul style="list-style-type: none"> - Скласти професіограму майбутнього вчителя початкової школи
11	<p align="center">Професійне становлення особистості педагога</p> <ul style="list-style-type: none"> - Підібрати матеріал про роль самовиховання у житті видатних особистостей. Зробити аналіз їх програм самовиховання за такою схемою: мета виховання, методи самовиховання, результати самовиховання, мистецтво самовиховання. - Скласти індивідуальний план свого професійного самовиховання на перший рік навчання у закладі вищої освіти
12	<p align="center">Професійна самоосвіта та самовиховання майбутнього вчителя</p> <ul style="list-style-type: none"> - Провести мікродослідження: методика «Барери педагогічної діяльності» . - Написати есе на тему «Яким я уявляю себе через 5 років» або «Лист із майбутнього» (творчо оформити, проілюструвати)

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Основними формами поточного контролю є такі види робіт:

1. усні індивідуальні відповіді студентів;
2. виконання тестових завдань з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальними темами;
3. виконання студентами самостійних дослідницьких завдань;
4. виконання модульної контрольної роботи (тестування та розв'язання навчально-професійних задач);

Зазначені форми контролю та види роботи на семінарських заняттях є обов'язковими для всіх студентів. Система оцінювання знань є накопичувальною (складається із суми балів за різними видами здійсненого контролю).

Форма підсумкового контролю – залік.

5. Засоби оцінювання

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;

- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- самостійна дослідницька робота;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності».

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Комплексний контроль знань студентів з курсу «Вступ до спеціальності» здійснюється на основі результатів проведення поточного, модульного та підсумкового контролю знань (залік).

Об'єктом контролю є навчальна діяльність студентів з курсу та її результати. Навчальні досягнення студентів визначають оцінюванням:

- 1) знань (якість відповідей (усних або письмових) студентів, ступінь засвоєння навчальної інформації, проведення тестового контролю з теоретичних питань курсу);
- 2) умінь і навичок розв'язання навчально-професійних та проблемно-пошукових завдань.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно

Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Зайченко І. В. Університетська освіта: Навчальний посібник / І. В. Зайченко. – 2-е вид. уточн. і доповн. – Чернігів, 2010. – 200 с.
2. Костащук О.І. Вступ до спеціальності «Початкова освіта»: навч.-метод. посібник / О.І.Костащук. – Чернівці: Чернівець. нац. Ун-т ім.Ю.Федьковича, 2019. – 88с.
3. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): Навчальний посібник / Д. С. Мазоха. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 168 с.
4. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії. Навчальний посібник / Г. М. Мешко. – К.: Академія, 2010. – 200 с.
5. Прокоп І.С. Готуємось до професії вчителя (Вступ до спеціальності): навч.посібник / І.С.Прокоп. – Чернівці: Чернівецький нац. Ун-т.2011. – 224с.
6. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – 2-е вид. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 136 с.

7.2. Допоміжна

1. Андрущенко В., Дорогань С. Світоглядна, культура сучасного вчителя: проблеми формування / В. Андрущенко, С. Дорогань // Освіта. – 2002. – № 31- 32.
2. Андрущенко В. П. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть / В. П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2001. – № 1.
3. Бех І. Д. Становлення професіонала в сучасних соціальних умовах / І. Д. Бех // Педагогіка толерантності. – 2001. – № 3-4. – С. 157-162.
4. Болсун С. Розвиток педагогічної техніки вчителя: актуальність та значущість / С Болсун //Початкова школа. – 2000. – № 2. – С. 50-52.
5. Болюбаш Я. Державна програма «Вчитель» – поступ назустріч учителю / Я.Болюбаш // Рідна школа. – 2002. – № 10. – С. 3-7.
6. Вища освіта в Україні: Навч. посіб. / В. Г. Кремень, С. М. Ніколаєнко, М. Ф. Степко та ін. / За ред. В. Г. Кременя, С. М. Ніколаєнка. – К.: Знання, 2005. – 327 с.
7. Дмитриченко М. Ф. Вища освіта і Болонський процес: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. зал. / М. Ф. Дмитриченко , Б. І. Хорошун, О. М. Язвінсько, В. Д. Данчук – К.: Знання України, 2006. – 440 с. – Бібліогр. с. 427 – 439.
8. Закон України «Про вищу освіту» // Освіта в Україні. Нормативна база (3-є вид., змін. та доп.) / Пашутинський Є. К. – К.: КНТ, 2007. – 520 с.

9. Карасьова В. Учитель – професія творча. / В. Карасьова //Початкова школа. – 2000. – № 7. – С. 25-26.
10. Ніколаєнко С. М. Вища освіта – джерело соціально-економічного і культурного розвитку суспільства / С. М. Ніколаєнко. – К.: Освіта України, 2005. – 319 с.
11. Остапчук О. Система роботи вчителя – основа творчої педагогічної діяльності / О. Остапчук // Рідна школа. – 2001. – № 3. – С. 21-26.
12. Підготовка вчителів Нової української школи / /Завуч. – 2018. – №5. – С.4
13. Пуховська Л. Сучасні підходи до професіоналізму вчителя в різних освітніх системах. / Л. Пуховська // Шлях освіти. – 2001. – № 1. – С. 20-25.

6. Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>
3. <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>
4. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. [https:// www.kmu.gov.ua /.../ukrainskashkola-compressed.pdf](https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainskashkola-compressed.pdf)